

การประชุมวิชาการระดับชาติ “นอร์ทเทิร์นวิจัย” ครั้งที่ 7 Northern Research

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนบ้านจ้อหอ ตำบลจ้อหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

Factors Relating to Dengue Hemorrhagic Fever Behaviors Among high School Student at Ban Cho Ho School, ban Cho Ho Sub-district, Muang District, Nakhon Ratchasima Province.

สุภาพ หวังช็อกกลาง
Suphap Wangkhoklang

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านจ้อหอ ตำบลจ้อหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนจำนวน 125 คน และเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือและปรับปรุงโดยผู้เชี่ยวชาญในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน

ผลการวิจัยพบว่า

พบว่า เป็นเพศหญิง จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 54.6 มีอายุ 10 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว คือ 5,000 บาทต่อเดือน จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 34.4 และครอบครัวของนักเรียนไม่เคยมีประวัติการรักษาโรคไข้เลือดออก จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 88 มีความรู้ที่อยู่ในระดับสูง จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 99.2 ทักษะคิดอยู่ในระดับเห็นด้วย จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 52.8 ปัจจัยเอื้ออยู่ในระดับดี จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 84.8 ปัจจัยเสริมอยู่ในระดับดี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 56.8 พฤติกรรมอยู่ในระดับดี จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 74.4 และปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ รายได้เฉลี่ยของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ p-value < 0.05

คำสำคัญ : การป้องกันโรคไข้เลือดออก / ไข้เลือดออก / นักเรียน

Abstracts

This study was a survey research. The objective was to study factors that were relate to dengue prevention behaviors on Dengue Hemorrhagic Fever among high school student. The subjects group consisted of 125 cases. The developed questionnaires were used as tool to collect data. The content validity was improved and adjusted by the suggestion of the experts. Statistics were descriptive statistics and inferential statistics.

The result revealed that: the majority of subjects were female 54.6%, aged about 10 years were 27.0%, primary school education were 26.5%, income per month 5,000 baht were 34.4%, and families had no history of disease were 88%, knowledge factors were high/moderate/low level 99.2%, Attitude factors were high/moderate/low level 52.8%, Enabling factors were high/moderate/low level 84.8%, Reinforcing factors were high/moderate/low level 56.8% also, there related between personal factors and prevention behaves an Dengue Hemorrhagic fever at significant level p-value < 0.05

Keywords: Prevention Behaviors on Dengue Hemorrhagic Fever/ Dengue Hemorrhagic Fever/ Student

บทนำ

สถานการณ์โรคไข้เลือดออกปี 2558 ในภาพรวมทั้งประเทศ (ข้อมูล ณ วันที่ 20 สิงหาคม 2562) มีรายงานผู้ป่วยสะสม 64,186 ราย อัตราป่วยตาย ร้อยละ 0.07 ในปี 2559 มีรายงานผู้ป่วย 33,352 ราย อัตราป่วยตาย ร้อยละ 0.08 ในปี 2560 มีรายงานผู้ป่วยอยู่ที่ 31,512 ราย อัตราป่วยตาย ร้อยละ 0.14 ในปี 2561 มีรายงานผู้ป่วยอยู่ที่ 47,149 ราย อัตราป่วยตาย ร้อยละ 0.12 ในปี 2562 มีรายงานผู้ป่วยสะสม จำนวน 73,324 ราย (อัตราป่วยเท่ากับ 111.00 ต่อประชากรแสนคน) มีรายงานผู้ป่วยเสียชีวิต จำนวน 77 ราย อัตราป่วยตาย ร้อยละ 0.11 และ ณ ช่วงเวลาเดียวกัน ปี 2562 มีรายงานผู้ป่วย 73,324 ราย มากกว่า ปี 2561 : 1.6 (ระบบรายงานการเฝ้าระวังโรค 506 กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค, 2562) สำหรับสถานการณ์โรคไข้เลือดออก (DHF DF และ DSS) ในจังหวัดนครราชสีมา (ข้อมูลวันที่ 28 เดือนพฤษภาคม 2563) โดยสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา ได้รับรายงานผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 ถึงวันที่ 20 พฤษภาคม 2563 ได้รับรายงานผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก จำนวนทั้งสิ้น 972 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 36.88 ราย ต่อประชากรแสนคน มีรายงานผู้ป่วยเสียชีวิต 1 ราย อัตราตายต่อประชากรแสนคน เท่ากับ 0.04 อัตราผู้ป่วย ตายเท่ากับร้อยละ 0.10 พบผู้ป่วยเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยพบเพศชาย 515 ราย เพศหญิง 457 ราย อัตราส่วนเพศชาย ต่อเพศหญิง เท่ากับ 1.13 : 1 กลุ่มอายุที่พบสูงสุดคือกลุ่มอายุ 10 - 14 ปี คิดเป็นอัตราป่วย 127.16 ต่อประชากรแสนคน (งานระบาดวิทยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา, 2563)

จากสถานการณ์ดังกล่าวพบว่าปัญหาโรคไข้เลือดออกเป็นปัญหาที่ส่งผลต่อสุขภาพร่างกายจิตใจของผู้ป่วยและมีอัตราการเพิ่มที่สูงขึ้นเป็นทุกปี จำนวนผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกจะเพิ่มสูงมากขึ้นในช่วงฤดูฝนของแต่ละปี ผู้ศึกษาวิจัยจึงเห็นผลกระทบของปัญหาดังกล่าวที่ส่งผลกระทบต่ออายุ 10-14 ปี เป็นจำนวนมากซึ่งเป็นวัยที่กำลังศึกษาในโรงเรียนหรือนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านจ้อหอ ตำบลจ้อหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ปัจจุบันนักเรียนอาศัยอยู่กับ รายได้ของครอบครัว ประวัติการรักษาโรคไข้เลือดออก กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนบ้านจ้อหอ ตำบลจ้อหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนบ้านจ้อหอ ตำบลจ้อหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียน บ้านจ้อหอ ตำบลจ้อหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ประชากรศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนบ้านจ้อหอ ตำบลจ้อหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนทั้งหมด 182 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างเพื่อหาจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อใช้เป็นตัวแทนของประชากรในการศึกษาโดยใช้สูตรของทาร์ ยามาเน่ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 125 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาจำนวน 125 คน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างครบทุกชั้นปีผู้วิจัยจึงได้ทำการสุ่มตัวอย่างอีกครั้งโดยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วนกับประชากร (Proportional stratified random sampling) และสุ่มอย่างง่ายโดยได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 6 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ปัจจุบันนักเรียนอาศัยอยู่กับ รายได้ของครอบครัว ครอบครัวนักเรียนมีประวัติการรักษาโรคไข้เลือดออก

- ส่วนที่ 2 แบบสอบถามด้านความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออก
- ส่วนที่ 3 แบบสอบถามด้านทัศนคติของนักเรียนเกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออก
- ส่วนที่ 4 แบบสอบถามด้านปัจจัยเอื้อต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออก
- ส่วนที่ 5 แบบสอบถามด้านปัจจัยเสริมเกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออก
- ส่วนที่ 6 แบบสอบถามด้านพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีครั้งนี้ผู้วิจัยได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ทำการปรับปรุงแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญที่ได้พิจารณาและนำไปทดลองใช้ (Try out) กับ กลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบคุณภาพ ความเชื่อมั่นของข้อคำถามและได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (IOC : Index of item objective congruence) มีค่าเท่ากับ 0.832

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับวิเคราะห์เกี่ยวกับ ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพทางครอบครัว รายได้ของครอบครัว ประวัติการรักษาโรคไข้เลือดออก
- 2) หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียน บ้านจ้อหอ ตำบลจ้อหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 54.6 มีอายุช่วง 10 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 ปัจจุบันนักเรียนกำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 ปัจจุบันอาศัยอยู่กับบิดา-มารดา จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 38.4 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวอยู่ที่ 5000 บาทต่อเดือน จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 34.6 และนักเรียนหรือครอบครัวของนักเรียนไม่เคยมีประวัติการรักษาโรคไข้เลือดออก จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 88
2. ผลการวิเคราะห์ จำนวน ร้อยละ ระดับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนบ้านจ้อหอ ตำบลจ้อหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออก ($\bar{X}=2.99, S.D.=0.089$) และพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 99.2 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8
3. ผลการวิเคราะห์ จำนวนค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคิดของนักเรียนเกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออก พบว่าคะแนนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคิดของนักเรียนเกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X}=3.57, S.D. = 0.70$)
4. ผลการวิเคราะห์ จำนวนค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะคิดของนักเรียนเกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนบ้านจ้อหอ ตำบลจ้อหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พบว่าค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออก ($\bar{X}= 3.52, S.D.=0.52$)
5. ผลการวิเคราะห์ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยเอื้อต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของนักเรียน พบว่า โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปฏิบัติประจำที่มีผลต่อปัจจัยเอื้อต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=2.50, S.D = 0.53$)
6. ผลการวิเคราะห์ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยเสริมเกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออก พบว่า โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปฏิบัติประจำที่มีผลต่อปัจจัยเอื้อต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=2.39, S.D = 0.61$)